

in daarbij
arbeiden;
er gerefor-
ons meest
zemen van
teurt weer
g systeem
tsbeschou-
leeren de
opageeren
ook buiten

ia en ons,
volk heeft
rituur en
verloren.
d knielen
or wie de
at verder
gt, te ver
hen of zij
de religie

dat ook de
religie
ste is, dat
kerkelijk
in het
gen over
heologan-
generale-

a Jeremia
n waaruit
niversiteit
ezen dag
toen zij
Heeren,
le Univer-
Theor
Open-
Open-
litera-
medici,
zoek naar
de wereld;
en. On-
n Schrift-
Univer-
loganten,
bruikbaar
n. In wat
van gere-
aan de
gaat stu-
zen door
rede aan
a Godge-
nog veel
hting van
de Chris-
d inging;
vaderen
kken be-

iten toch
id gesag.
len dezer
ker, van
veer van
egenover
dort der
Da Costa
met het
gers, die
-wel wat
niet heb-
n het ge-
den God
n Eenige

et gebod
rang des
versiteit.
het jaar
kerk op
en kreet
meerde
luisterde

lert niet
wat be-
zwaren
ten doet
blijven
ken tot
e verzen
Dr. Gee-

water
geving
met
rg der
ler.
tegen
tzenes,
socia-
enerale
er één
ijn, de
ind een
het ge-
moeder
s, liefst
seeren
moeder,
ers en
eisch,
od op
liefde
neemte
neemt,

daar moet de barmhartigheid aan de ver-
weerde kinderen een nieuw gezin schenken
waar ze iets van de verloren liefde der
ouders terugvinden kunnen.
Er is reden tot dankbaarheid, dat deze
beginselen allengs ook buiten onzen kring
acht, blijkt reeds uit de gedragslijn, die bij de
Inrichting voor Stadsbestellingen wordt gevolgd
en die niet zeldzaam gevallen, dat wij van den
in art. 59, tweede alinea, ten opzichte van de
verpleging der Burgerwezen gestelden regel
zijn afgeweken.

Aan den Gemeenteraad is overlegd het advies
van het Burgerlijk Ambtstuur over de vraag,
in hoeverre verpleging van wezen in het gezin
mogelijk is. Daarin lezen wij:

Dat ons bestuur de voordeelen voor gezins
verpleging voor tal van kinderen niet gering
acht, blijkt reeds uit de gedragslijn, die bij de
Inrichting voor Stadsbestellingen wordt gevolgd
en die niet zeldzaam gevallen, dat wij van den
in art. 59, tweede alinea, ten opzichte van de
verpleging der Burgerwezen gestelden regel
zijn afgeweken.

Aan den anderen kant zijn de resultaten der
gestichtsverpleging in onze beide Kinderhuizen
stellig niet van dien aard, dat ze een dringend
voorschrijf tot ophffing dier wijze van verpleging
zouden wettigen.
De argumenten, door voorstanders van één
van beide stelsels gebruikt, zijn te bekend, om
ze te moeten herhalen. Ook in onze vergadering
werd zij wederom te berde gebracht, zonder
nochtans de overgrote meerderheid in hare
overtuiging te schokken, dat een weesbestuur,
wil het zijne taak naar behooren kunnen ver-
vullen, de beschikking behoort te hebben over
beide wijzen van wezenverpleging. Wij erkennen
het goede in beide stelsels en zouden niet gaarne
zien, dat ons de toepassing van één van beide
onthouden werd. En op dit standpunt staan
wij niet alleen; want, voor zoover ons bekend,
heeft geen enkel weesbestuur zich uitstel te-
den tot een of andere stelsel bepaald. Steeds
was het de vereeniging van beide stelsels, die
tot de beste resultaten leidde en noodzakelijk
leiden moest.

Veel meer dan op een abstracte keuze tus-
schen de beide stelsels, komt het onzes inzien:
aan op het heit van de bevoegdheid, om in
elk concreet geval rekening te kunnen houden
met de bijzondere omstandigheden van het kind,
met zijn gezondheidsstand, zijn aanleg, zijn
karakter en zijne vroegere omgeving; omstan-
digheden, die de keuze der verplegingswijze
bepalen moeten. Wanneer er op één gebied
behoefte bestaat aan individualisatie, dan is
het zeker op het gebied der opvoeding van
het kind. En zelfs als na rijp beraad de een
of andere verplegingswijze is gekozen, dan moet
nochtans de bevoegdheid aanwezig blijven, om
daarin gedurende den loop der verpleging wij-
ziging te brengen, wanneer gewichtige omstan-
digheden die eischen, of bij ervaring gebleken
is, dat de gedane keuze niet gelukkig was.

Wat wij dus voor onze instellingen wenschen
is volledige vrijheid om te handelen, zooals wij
meenen dat met het oog op de belangen van
het kind gehandeld moet worden. Op dit
oogenblik bezitten wij die vrijheid niet geheel.
Zoolang art. 59, tweede zinsdeel, der Verorde-
ning op het bestuur der instellingen van Wel-
dadigheid blijft bestaan, kan de Burgerwezen
niet dan bij uitzondering buiten het gesticht
worden verpleegd. In de keuze van de verple-
gingswijze der Bestellingen is onze Commissie
over die Inrichting volkomen vrij. Vandaar
dat wij voor onze Commissie over het Burger-
wezen dezelfde vrijheid wenschen, die thans
reeds hare zuster commissie bezit.

Zooals u bekend zal zijn, houdt zich ons
bestuur in den laatste tijd bezig met een on-
derzoek naar de wijzigingen, die het gewenscht
is aan te brengen in de Verordening op de ge-
meente instellingen van Weldadigheid. Dit on-
derzoek zal ook de redactie van meergenoemd
art. 59 omvatten. Zoodra wij daarmede gereed
zijn, zullen wij de resultaten daarvan aan uwe
goedkeuring onderwerpen en u uitnodigen in
dien zin een voordracht bij den Gemeente-
raad in te dienen.

Zooals men ziet, wenscht het Bestuur
tusschen de twee „abstracte stelsels“ nog
geen keuze te doen. Maar het teekent toch,
dat men wijziging wenscht van art. 59,
ende meer vrijheid te krijgen de kinderen
ook in het gezin te doen verplegen.

Dat is de eerste stap op den goeden weg,
dien wij met dankbare ingenomenheid be-
groeten.

Papistiea.

Onze terechtwijzing aan het Surinaam-
sche weekblad *De Katholieke Waarschuwer*,
wegens zijn onjuiste voorstelling van de
belijdenis der Protestantsche Kerken en
zijn lasteren tegen de Reformatoren, is
door Pater Bendorp in het *Nieuwe Dom-
pertsje* overgenomen en in hoofdzaak als
juist erkend.

Hiervoor zijn wij dankbaar.
Toch tracht deze handige polemist de
missionarissen te Suriname bij hun retraites
nog te dekken door een drietal opmerkingen,
die in waarheid geen hout snijden.

Te Suriname, zoo luidt de eerste opmer-
king, hebben de missionarissen te doen
niet met de Gereformeerde Kerk, maar met
de Hernhutters. Al wat ge uit de Gerefor-
meerde belijdenis ons voorlegt, zegt dus
voor deze polemiek niets. Het Protestant-
isme is zoo hopeloos verdeeld, dat men
eigenlijk niet weten kan, wat de Protestanten
belijden.

Indien dit juist ware (des neen) dan zou
hieruit alleen volgen, dat de Roomsche
polemiek nooit zouden mogen zeggen: de
protestant zegt dit, of geloof dat, maar
steeds er bij zouden moeten voegen,
welke protestantsche kerk zij bedoelden.
Maar ook in het betrokken geval baat deze
uitvlucht niet, omdat het bekend genoeg
is, dat de Hernhutters op al de genoemde
punten precies eender denken als de Gere-
formeerde Kerken. Wel hebben de Hern-
hutters nooit een scherp belijdende belijdenis
bezetten, zooals de Lutherische en Gerefor-
meerde Kerk, maar de Idea Fratrum van
Spangenberg en de Catechismus van Lieber-
kuhn, die zeker symbolisch gezag bezitten,
staan op beslist Christelijk standpunt.
Trouwens, de voorstelling, die het Suri-

naamsche weekblad gaf, moge juist zijn ten
opzichte van enkele spiritualistische secten,
zooals de Kwakers en Darbisten, maar geen
Protestantsche Kerk, noch de Gerefor-
meerde, noch de Lutherische noch de Angli-
caansche Kerk, hebben ooit beleiden wat
door dezen Surinaamschen missionaris haar
werd toegedicht. De heer Bendorp weet
dit even goed als wij.

Zijn tweede opmerking raakt de laster-
praatjes omtrent Calvin's leven, die uit
den koker van Bolzec zijn voortgekomen
en door de vroegere Roomsche polemici
maar al te grif werden aangegrepen.
Wanneer hij daarbij tot verontschuldiging
dezer polemiek dit aanvoert:

Willens en wetens breken met de Katholieke
Kerk is in het oog van den oprechten Katholiek
een zoo groote misdaad, dat hij iemand, die
zoo iets bestaat, heel licht tot allerlei andere
boosheid in staat acht.

Men kent het woord van Augustinus: „Nie-
mand verlaat de Kerk, tenzij hij zóndig aan
leven is, dat, ware hij er in gebleven, hij toch
niet tot de zaligheid zou zijn gekomen“;

dan maakt hij de zaak niet beter. Onze
grief gold echter niet deze vroegere pole-
mie, maar het feit, dat zulke dwaasheiden,
die zelfs door Roomsche geschiedschrijvers
van onzen tijd eenparig verworpen worden,
blijkbaar onder Roomsche priesters nog
opgeld doen als wapen tegen het Protestant-
isme. De Roomsche pers ergert er zich
aan — en wij met haar — wanneer de
Monita secreta nog steeds als echt worden
voorgesteld; ze vindt geen woorden scherp
genoeg om tegen deze „Jezuiten-label“
te toornen. Maar dan onthoudt zij zich
zelf ook van elk wapen, dat voor de recht-
bank der historie reeds lang als valsch is
veroordeeld.

En wat eindelijk de derde opmerking
betreft, „dat de zoogenaamde Reformatoren
de wettigheid hunner zending niet konden
bewijzen en derhalve ook nooit bewezen
hebben, is eenvoudig waarheid.“ zoo vergeet
de heer Bendorp, dat de strijd hier niet
over liep. Indien de Surinaamsche polemist
beweerd had, dat de argumenten, door de
Reformatoren aangevoerd voor de wettig-
heid hunner zending, niet afdoende waren,
dan zou dit op zijn standpunt begrijpelijk
wezen en wij hadden er hem geen verwijt
van gemaakt. Maar wat hij volhield, was,
dat de Reformatoren, gevraagd naar de
wettigheid hunner zending, niets konden
antwoorden en daarom tot schijn-mirakelen
en tot schelden de toevlucht namen. Dat nu
is eenvoudig een onwaarheid. De ruwe
woorden, door Luther en Calvin evenged
als door de Roomsche schrijvers der dagen
gebruikt, nemen wij niet in verdediging.
De vraag, wie daarbij in virtuositeit heeft
uitgeblonken, moge de historie uitwijzen.

Maar feit is, dat de Reformatoren in
populaire en wetenschappelijke werken argu-
ment op argument hebben gestapeld om de
wettigheid van hun zending te bewijzen, en
het daarom niet aangaat te zeggen, dat zij
op die vraag niets hebben geantwoord. Hoe
zou de heer Bendorp er over oordeelen,
wanneer een protestant hem voorwerpt,
dat de wettigheid van de zending der Pausen
door Roomschen nooit anders was bewezen
dan door een beroep op verdichte mirakelen
of vervalschte oorkonden? Hij zou dit terecht
laster noemen, maar, gunne ons dan ook
het recht, dit evenzeer te doen nu het de
Reformatoren geldt.

Uit de Pers.

In het *Zeeuwisch Kerkblad*, de tweelingzuster
van de *Zeeuwische Kerkbode*, „maar dat meer het
signatuur draagt van het kerkelijk leven uit den
stroom der separatie, schrijft Ds. Bouma van
Middelburg een goede samenspraak over den
dankdag:

WINKELIER. Wat is het goed, dat ik je eens
zie, want ik wilde gaarne eens een vraag aan je
doen.
BOER. Nu dat mag, maar ik kan je niet be-
doelen, dat ik een voldoende antwoord geven zal.
Doch kom er maar mede voor den dag.

W. Houden jullie dezen herfst ook dankdag?
Dat zou ik wel eens willen weten.
B. Hoe kom je daar nu toch bij. Dat doen wij
elk jaar. Waarom zouden wij het thans laten?

W. Daar behoef je waarlijk zoo vreemd
niet van op te zien. Ieder denkt me kan het wel be-
grijpen. Er komen bij mij vele boeren, maar ik
heb nog niet een enkele ontmoet, die dankbaar
was.

B. Gij durft veel te zeggen, weet ge dat wel
zeker?
W. Het is niet noodig, dat ge zulk een be-
denkelijk eischt zijt, en het zal niet moeilijk val-
len het te bewijzen. Zij hebben het heele jaar
geklagd over het weer en in de laatste weken
over de schade, welke zij lijden. Er zijn vele land-
bouwers, die van 't jaar honderden gulden minder
maken dan anders.

B. Dat zal wel waar zijn. Sommige menschen
beweren, dat boeren altijd klagen en jagers altijd
pochen, maar van 't jaar doen de eersten het niet
ten onrechte. En met de arbeiders is het ook niet
zoo best; hoevele dagen zijn er niet geweest, waar
in zij niet werken konden.

W. Daar heb je het al. Er is stof tot klagen,
en kwalijk nemen zal je het mij niet, wanneer ik
verklaar, dat ik niet begrijpen kan, waarom jullie
nog dankdag houdt. Dat zal me dan ook een
dankdag zijn.

B. Nou, dat ge het niet verstaat, is me duide-
lijk, want heel uwe beschouwing is naar ik meen
verkeerd, en daarom kunnen wij er eigenlijk niet
eens over praten.

W. Ach kom, ge niet me wellicht aan voor-
leidend, die onverschillig staat tegenover allen
godsdienst. Daarheen moet ik opkomen, ik eer-
biedig ieders gevoel en vindt het goed, dat de
menschen gelooven, mis zij ook eertijl naar hunne
overtuiging handelen. Ofschoon ik niet zoo nauw
nie op het punt van belijdenis als gij, toch kunnen
wij wel met elkander spreken.

B. Als gij het wilt, is het mij goed. Maar gij
moet mij beloven, dat ge niet boos zult worden,
als ik u dingen zeg, welke u niet smaken zullen.

W. Ge behoef mij niet te ontzien, doch ge
moet het niet te doen.
B. Ik zal dan maar dadelijk beginnen met te
zeggen, dat de veronderstelling, waarvan ge uit-
gaat, niet deugt. Ge schijnt te meenen, dat een
„Dankdag voor 't gewas“ alleen gehouden wordt
voor den landbouwerstand, doch daarin vergist
ge u. Hij is ook voor de burgers, die in voorouden
en jongen, voor rijken en armen, voor aannielijken
en geringen, m. e. w. voor allen zonder onderscheid.

W. Het begint er wezenlijk mooi uit te zien. Wat
hebben wij met het gewas te maken. Dat gaat
alleen de landelijke bevolking aan.

B. Daar hebt ge het al ik dacht het wel, dat ge
zoo oordeeld. Jammer voor u, dat de wijze
Koning van Israël eens gezegd heeft: zelfs de vorst
wordt van het veld gedrukt.

W. O staat het zoo. Dat is juist een uitspraak
waartuit een boer vroedel haalt voor zijne trotsh-
heid. Hij leeft in de meening, dat eigenlijk de boer
de eenige spil is, waarom alles draait. Ieder ander
leef van hem. Als het den landbouwer goed gaat,
gaat het allen goed. In die dwaling leven nog
veelen. Zij weten echter niet, dat landbouw slechts
één der bronnen van welvaart is. Handel, scheep-
vaart en nijverheid leggen meer gewicht in de schaal.

B. Wat draaft ge door. Wie beweert, wat ge
zegt. Ik heb er niet aan gedacht om te kennen te
geven dat alle menschen afhankelijk zijn van
de boeren. Maar hier hadden wij het over, of de
dankdag voor iederen is of enkel voor hen die
van landbouw en veeveel leven. Ik geloof het eerste
en heb mij daartoe berepen op een spreuk van
Salomo, „en als ge mij hadt laten uitspreken, dan
twijfel ik er niet aan, of ge zoudt mij gelijk ge-
geven hebben. Er staat niet, dat de Koning van
den landbouwer, maar van het veld gedrukt wordt,
en gij zult toch ook moeten toegeven, dat wij allen
leven moeten van wat de velden voortbrengen. Hoe
zou het er uitzien, als er eens enkele jaren achter-
een niets groeide?

W. Is het zoo bedoeld, dan kan ik er niets
tegen inbrengen. Ik erken natuurlijk, dat wij allen
belanghebben bij het gewas des jaars.

B. Hiermede zijn wij dus klaar. Ieder die ge-
looft, dat ook het gewas een gave is, welke ons
nederdaalt van den Vader der lichten, behoort ook
erkentelijk te zijn, en moet het hem dan te veel
zijn dit ook openlijk te toonen, als de gemeente
daartoe samenkomt?

W. Gij zijt echter nog niet van me af, want ge
hebt nog geen antwoord gegeven op mijne vraag.
Of weet ge daarop niets te zeggen.

B. Het is waar, wij moeten nog even spreken
over de door u geopperde bedenking. Ge hebt
geen dankbare menschen ontmoet, en daarom kunt
ge niet voorstellen, waartoe een dankdag dienen
moet. Ik neem eens aan, dat ge gelijk hebt. In
dit geval is zulk een dag zeer noodig, want dan
is h t meer dan tijd, dat aan allen eens in de
n hertig gebracht worden de groote weldaden, die
aan ons land en volk tot dusver ten deel gevallen
zijn. Wat onderscheidt ons van sommige streken
in Duitschland, waar alles verwoest is door ge-
dachte waterloeden, van de Balkan, waar menig
dorp in vlammen opgegaan is en de bevolking aan
allerlei gruwelen blootgesteld is, van sommige
streken in de Transvaal, waar kommer en gebrek
heerschen. Wistlan, de zegeningen optellen, welke
wij in ons persoonlijk heilzame, maatschappelijk,
staatkundig en kerkelijk leven ontvangen. En in-
dien dan eens tevens ernstig gedacht wordt over
wie wij geweest zijn voor den Heere, dan zullen de
klachten over weder en misgaw wel verdommen
en vervangen worden door klachten over eigen
schuld en ontrouw.

Op die wijze kon het nog wel eens een gezegen-
de dankdag zijn. Waarlijk, het zou goed zijn, dat
burger en boer, dat allen dit eens overwoogen, wijl
ik geloof, dat wij zoo groote behoefte hebben aan
dat diep beschamend woord: Wat klaagt dan een
levend menschen, een ieder klage over zijne zonden.
W. Allen, die met u vasthouden aan de oude
gereformeerde leer, denken over den dankdag toch
niet zoals gij. Ik heb onlangs met iemand ge-
sproken en die keurde heftig af, dat er dergel-
ijke dagen waren. Het spijt mij dat hij hier niet
is, wijl ik wel eens weten wou, wat ge tegen hem
zoudt zeggen.

B. Ik weet ook, dat niet allen den Bid-
en Dankdag in eere houden, maar breng hem eens bij
mij, ik ben bereid om er met elkander over te
spreken.

W. Daartoe wil ik mijne best doen.

Metterdaad bestaat er gevaar, dat het dan-
ken na dezen droeven zomer in klagen zal wor-
den omgezet.

Daarom is het zoo goed, dat we zien op de
geenen, die minder zegeningen ontvangen dan wij.
En — Gods kind weet, dat zelfs het dagelijksch
brood nog een verbeurde genadegave is van
zijn God.

Officiële Berichten.

De kerkeraad der Gereformeerde Kerk van
Dordrecht geeft met dank aan den Heere aan
de zusterkerken kennis van de ineenameling
der beide Gereformeerde Kerken te Dordrecht,
en verzoekt stukken, voor de kerk alhier
bestemd, voortaan te zenden aan het adres
van den scriba, den heer W. Ploegers, Groot-
kerkbaart.

De H. G. DE JONCK, h. t. praeses.
Ds. H. J. REUTJ, h. t. scriba.
Dordrecht, 23 Oct. 1903.

SCHOONHOVEN B EN WILLIGE-LANGERAK. Alle
brieven of stukken betreffende beide kerken
gelieve men voortaan te adresseren aan Ds.
J. J. Steinhart te Schoonhoven.

E. NOTERBOOM, scriba.
Schoonhoven, 24 Oct. 1903.

Kort verslag van de classe Breuke-
len, gehouden te Breukelen op
8 October j.l.

Het moderamen bestaat uit de dienaars Hoe-
neveld als praeses, Elsbout als assessor en Heer-
sink als scriba.

Daarna heeft het gebruikelijk onderzoek plaats
naar Art. 41 D. K. O.

Vreeland vraagt, of de gelden der diaconie
ook mogen worden besteed voor andere doel-
elinden, b.v. voor een Chr. school; geantwoord
wordt dat zulks in omstandigheden niet onge-
oorloofd kan zijn, hoewel het in het algemeen
minder gewenscht is.

Aan den kerkeraad van Nichtevecht wordt
op zijne mededeeling, dat hij bleef bij de ken-
nigering in betrekking tot de kas voor em-
pred., pred. wed. en wezen, op de vorige ver-
gadering ter tafel gebracht, geantwoord, dat de
classe hem in overweging geeft zich te schikken
naar de orde der kerken, tot op de eerstvol-
gende prov. Synode, alwaar hij zijne bezwaren
kan indienen.

De praeses sluit de vergadering met dank-
zegging.

Op last der classe voornemd,
J. D. HEERSING, Scriba.

Kort verslag van de vergadering
der classe Rotterdam, op Dins-
dag 6 October.

Het moderamen is samengesteld uit Ds. Van
Haeringen praeses, Ds. Gostinga assessor, Ds.
Van Herwerden scriba en Ds. Mijnen sub scriba.

De praeses stelt aan de orde de acte van
losmakng van Ds. W. Verhoef, predikant te
Berkel, wegens Z. E. w. vertrek naar de kerk te
Zeist.

Na voorlezing van de desbetreffende stukken
wordt Ds. Verhoef onthouden van de kerk te
Berkel, bij monde van den praeses namens de
vergadering dank betuigd voor zijn arbeid, ook
in de classe en hem in zijn nieuwen werkkring
des Heeren gezeg toegevoegsch.

Ds. Landwehr brengt namens deputaten ver-
slag uit omtrent de beoedeling van Art. 71 van
het visitatie reglement.

Na in het licht gesteld te hebben, dat onder-

scheiden moet worden tusschen de roeping der
kerk uit een moreel en uit een finantieel oog-
punt, meenen Dep., dat de vraag van het regle-
ment inhoudt belangstelling te wekken voor het
Middelbaar en Hooger onderwijs:

a. door daarop in de bediening des Woords
de aandacht te vestigen;

b. dit in het openbaar gebied te bedenken;

c. door bij het huisbezoek na te gaan, of ge-
bruik gemaakt wordt van openbare inrichtingen,
en zoo ja, daarover te vermanen;

d. in de gemeente aan te dringen op steun
aan bijzondere inrichtingen voor Gereformeerd
Hooger en Middelbaar onderwijs. Deze ver-
klaring, waarmede de vergadering zich ver-
eenigt, zal aan den betrokken kerkeraad worden
medegedeeld.

Ds. Shuyter rapporteert namens deputaten tot
de zending.

Daaruit blijkt dat broeder Ruysenaars door
ernstige ongesteldheid is aangetast, zelfs na aan-
vankelijk herstel op nieuw, doch er hoop op her-
stel is.

In den arbeid wordt door de helpers vrij ge-
regeld voorzien.

Een voorstel van een der kerken om wederom
een bepaling in het leven te roepen, om, gelijk
vroeger, leden, welke zich aan de kerkelijke ge-
meenschap onttrekken niettegenstaande her-
haalde vermaning, vervallen te verklaren, wordt
broadvoorg besproken.

Besloten wordt een commissie te benoemen
om op een volgende vergadering te rapporteer-
en op zijn acht, dat in deze stappen zullen ge-
daan worden, en zoo ja, wat aan deputaten
door de Generale Synode aangewezen voor
herziening van enkele bepalingen der D. K.
of wel aan de provinciale Synode zal worden
gevraagd.

De commissie zal bestaan uit de dienaars
des Woords Vonk, Van der Velden, Bavinck
en Berends en de ouderlingen Dalmeier en Van
Heijzelendoorn.

Door een der kerken wordt gevraagd of er
ook iets gedaan kan worden tot leniging van
den geestelijken nood in Zuid-Afrika.

Besloten wordt deputaten voor de correspon-
dentie met buitenlandse kerken deze zaak
onder de aandacht te brengen, met verzoek, aan
de kerken in Zuid-Afrika te vragen, of zij ook
wenschen gediend te worden door predikanten
van hier.

Als roepende kerk voor de volgende vergade-
ring, welke bepaald wordt op 5 Januari 1904, is
aangewezen Rhooen.

Vervolgens wordt de vergadering door den
praeses gesloten.

C. M. V. HEIJZELENDOORN.

Vergadering der classis Leeuwarden
op 7 October 1903.

Als praeses van de roepende kerk te Boxum
opent Ds. Doornbos de vergadering.

Als mederamen wordt gekozen: Ds. Sijbesma
praeses, Ds. Steenhuis assessor, Ds. Rullmann
scriba.

Ingekomen is: Een schrijven van Ds. Nete-
lenbos, bevattende een hartelijk afscheids-
groet na zijn vertrek uit Hiljaard. Besloten
wordt dit schrijven met een gelukwensch voor
zijn toekomstigen arbeid te beantwoorden. Als
deputaat voor de approbatie van ontslag, deelt
Ds. Kooi mede, dat de stukken van Ds. Nete-
lenbos in orde zijn bevonden.

De kerk van Suawoude heeft instructie over
een tuchtaak. Het blijkt echter, dat de classis
daaromtrent reeds vroeger advies heeft gegeven,
maar dat Suawoude naar dat advies niet heeft
gehandeld. De classis handhaaft haar advies.

Nadat ook Ds. Dethmers als deputaat der
provincie is verschenen en verwelkomd, wordt
in behandeling gebracht het verzoek van Ds.
Vischer om eervol emeritaat wegens ziekte,
welk verzoek bevestigd is van twee geneeskun-
dige attesten, dat Z.W.E.W., voor nog niet te
bepalen tijd, onmogelijk zijn ambt kan bedienen.
Voorts gaat hierbij een missive van de kerk te
Leeuwarden, waarin deze verklaart het gevraagde
emeritaat, ingaande 1 Jan. 1904, op de meest
eervolde wijze te willen verleen, en de finan-
ciele verplichtingen daaraan verbonden voor
haar rekening te zullen nemen.

De beide deputaten der provincie hebben
geen bezwaar tegen deze emitering. Alle lof
wordt gebracht van Leeuwardens houding in deze.

De vergadering besluit met algemeene stem-
men de emeritaatsaanvraag van Ds. Vischer in
te willigen, haar hartelijk leedwezen uitsprekende
over deze droeve noodzakelijkheid, en met de
verige bede, of deze waardige dienaar nog eens
zoo herstellen mocht, dat hij zich weer opnieuw
beschikbaar kan stellen voor de Gereformeerde
kerken.

De praeses doet rondvraag volgens art. 41 D. K.
De kerk van Beestum vraagt, hoe te hande-
len met een uit de kerk van Hiljaard overge-
come lidmate, die daar in zonde viel. Geadvise-
erd wordt haar voor den kerkeraad van Beestum
schuldbelijdenis te laten doen, en daarna
aan de gemeente hiervan kennis te geven.

De kerk van Oenkerk vraagt in een tuchtaak
advies, of ze tot den tweeden trap van censuur
zal overgaan. De vergadering oordeelt, dat daar-
voor moet worden voortgegaan, zoo althans de
persoon in kwestie niet reeds heeft bedocht zich
te onttrekken aan de gemeenschap der kerk.

De kerk van Britsum wordt aangewezen om
de eerstvolgende vergadering samen te roepen.
De korte notulen worden gelezen en vast
gesteld.

Nadat psalm 105 : 5 is gezongen, sluit de
praeses de vergadering met d. k. z. g. g. g.

Namens de classis,
J. C. RULLMANN, Scriba.

Buitenland.

Engeland. Verset tegen de nieuwe
Schoolwet.

Door de Hoogkerkelijke partij is in Engeland
een regeling van het onderwijs verkregen die
voor haar zeer gunstig is.

De Dissenters hebben dan ook alle mogelijke
middelen in het werk gesteld om de tot stand-
koming dier wet te verhinderen. Doch de Tory-
partij had verreweg de meerderheid in het par-
lement, en deze was voor de nieuwe schoolwet;
de liberalen zijn innerlijk verdeeld en er is geen
tweede Gladstone opgestaan om hare geleederten
te verzamelen en ter overwinning te leiden.

In Nederland zou hiernede de zaak uit zijn.
De belijders des Heeren hebben zich aan de
schoolwet van Kappenee onderworpen, toen zij
eenmaal door den koning bekrachtigd was. In
Engeland willen de Nonconformisten zich ech-
ter niet aan de tot stand gekomen wet onder-
werpen, en daarom gaan zij „passive Resistance“
of lijdelijken weerstand, gelijk zij dit noemen,
bieden. Men weigert namelijk om de belasting
te betalen, waartoe men door de nieuwe onder-
wijs-wet verplicht is. Deze beweging neemt
steeds in omvang toe. De *British Weekly*

geeft iedere week onder het hoofd: „Nieuws van
de vervolging“ mededeeling van de gevallen
waarin Nonconformisten, dat zij zij die niet tot
de Engelsche staatskerk behooren, voor het
gerecht gedaagd en hunne eigendommen ter
verkoop worden aangeboden. Er zijn plaatsen
waar het aantal van hen, die zich op boven
beschreven manier tegen de nieuwe wet ver-
zetten, zoo groot is, dat de overheid geen kans
ziet om deze door te zetten of in te voeren.

Het is te denken, dat wanneer zulke onwillige
belastingbetalers voor de rechtbank gedaagd
worden, vele nieuwsgierigen ter terechtzitting
aanwezig zijn. Nog meer is dit het geval, wan-
neer er overgegaan wordt tot het verkoopen
van goederen en eigendommen. Een van die
verkoopingen wordt aldus beschreven:

„Te midden van heel wat beweging en min-
der vriendelijke uitlatingen tegen den auctioneer
greep te Wicksorth in het kantoor der politie
de verkoop plaats van goederen, behoorende
aan acht personen, die weigerden te betalen.
De hoofdamtenaar van de county was tegen-
woordig met 50 man politie en eenige geheime
agenten in burgerkleding. Bij de verkochte
goederen was een naaimachine, behoorende aan
den leeraar der Congregationalisten; een tafel
met nog andere stukken huistaad van den
leeraar der Baptist; verder een wagentje, een
gouden en zilveren horloge enz. De saamge-
komene menigte van eenige honderden maakte zo-
veel drukte en gaf zoo duidelijk uitdrukking
van onvrede, dat niemand een woord
kon verstaan van wat de verkooper zeide. Vele
dingen werden voor spotprijzen verkocht; de
dingen van waarde werden door vrienden in